

Latvijas Valsts universitātes rektors Valentīns Šteinbergs (04.04.1915 – 18.12.2011)

Valentīns Šteinbergs bijis latviešu politiķis, filozofs un vēsturnieks, kā arī Latvijas Valsts universitātes rektors (1962-1970). V. Šteinbergs dzimis 1915. gadā Ukrainā, latviešu dzelzceļnieka ģimenē. Iedams tēva pēdās, 15 gadu vecumā darba gaitas viņš sāk kā dzelzceļa strādnieks, vēlāk strādā par laborantu un dispečeru. Paralēli darbam viņš turpina mācības un 1941. gadā ar izcilību neklātienē pabeidz Odesas dzelzceļnieku tehnikumu. Vēlāk neklātienē iestājas Maskavas Universitātes Filozofijas fakultātē, tomēr kara dēļ mācības neizdodas pabeigt. 1945. gadā, atgriezies Latvijā, viņš strādā dzelzceļa pārvaldē, bet neatmet mācībām ar roku un pabeidz gan Maskavas Augstāko partijas skolu un Rīgas pedagoģiskā institūta Vēstures fakultāti, gan vēstures studijas Latvijas Valsts universitātes (LVU) aspirantūrā. V. Šteinbergs ir aizstāvējis divas disertācijas – ieguvis zinātņu kandidāta grādu vēsturē (1951), bet pēc 10 gadiem – zinātņu doktora grādu filozofijā (1961). Līdz 1961. gadam strādājis par pedagogu LVU, Rīgas Pedagoģiskajā institūtā un Rīgas Politehniskajā institūtā.

Savā profesionālajā darbībā V. Šteinbergs pievērsies gan filozofijas vēstures un vēstures filozofijas, gan ekoloģijas problēmām. Savos darbos bijis kvēls komunistiskās idejas aizstāvis. V. Šteinbergs ir vairāku monogrāfiju autors, tostarp sarakstījis darbu “*Čārlzs Skots no Latvijas*” (1981), kas vēsta par revolucionāru Kārli Jansonu. Par šo monogrāfiju viņš 1982. gadā saņēmis Latvijas PSR Valsts prēmiju.

V. Šteinbergs LVU rektora amatā pavadījis 8 gadus – no 1962. līdz 1970. gadam. Šajā laikā universitātē pieauga studentu, fakultāšu, katedru un mācību programmu skaits, tika nodibinātas Ķīmijas (1964), Svešvalodu (1965), Ekonomikas, Juridiskā un filozofijas (1968) fakultātes. Kā būtisks viņa darbības panākums ir 1966. gadā izveidotā LVU Filozofijas nodaļa. Šajā gadā arī aizsākta pirmkursnieku Aristoteļa svētku tradīcija. V. Šteinberga vadībā, lai celtu studiju līmeni, liela uzmanība tika pievērsta mācībspēku kvalifikācijas celšanai, jaunas tehnikas un aparatūras ieviešanai, laboratoriju modernizēšanai u.c., tomēr viņa laikā universitāte bija ļoti padomiska – galvenā uzmanība tika pievērsta ideoloģijai, padomiskai audzināšanai, varai nekaitīgu mācībspēku atlasei, mācību satura politizēšanai u.tml.

Pēc rektora amata pienākumu pildīšanas beigām, V. Šteinbergs bijis LPSR Zinātņu akadēmijas Vēstures un filozofijas institūta (1971-1981) un Filozofijas un tiesību institūta direktors (1981–1991), kā arī ilgu laiku LPSR Augstākās Padomes deputāts (1962-1985).

V. Šteinbergs miris 2011. gada 18. decembrī Rīgā, apglabāts Meža kapos.

Literatūras saraksts:

1. Andersone, Ilze. *Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas akadēmiķis Valentīns Šteinbergs: bibliogrāfisks rādītājs*. Rīga: Zinātne, 1985. 106 lpp.
2. Cera, Ināra. Atvadu vārdi akadēmiķim Valentīnam Šteinbergam (04.04.1918.–18.12.2011). *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*, Nr.1, 2012, 205.–207. lpp.
3. Cerīgie [tiešsaiste]. *Latvijas Universitātes vēsture*. [skatīts: 25.07.2017.] Pieejams: <http://vesture.lu.lv/1959-1969/apraksts/raksts/cerigie/>
4. Šteinbergs Valentīns [tiešsaiste]. *Humanitāro zinātņu virtuālā enciklopēdija*. [skatīts: 25.07.2017.] Pieejams: <http://en.lulfmi.lv/?p=11012&kopa=21&r=steinbergs-valentins>